

Webinar formatiu: Neteja, desinfecció i ventilació. Preguntes i respostes

Neteja i desinfecció. Conceptes generals i productes

- **Quan temps persisteix el virus SARS-CoV-2 en les superfícies?**

Hi ha diversos estudis que indiquen que la supervivència pot estar entre unes poques hores fins a diversos dies en funció del tipus de material. Per exemple: 4 hores en el coure, 1 dia en el cartró, 2 dies en la roba, 2-3 dies en l'acer inoxidable, 2-4 dies en vidre i fusta i 3-5 dies en el plàstic. Aquesta supervivència pot variar també en funció de les condicions ambientals

- **Es pot utilitzar qualsevol lleixiu que hi ha al mercat tot i que no surti al llistat de viricides?**

Els lleixius no surten en el llistat de viricides del Ministeri de Sanitat ja que actualment aquests productes no consten en el Registre de Plaguicides no agrícoles o biocides ni en el Registre Oficial de Biocides del Ministeri de Sanitat. Tanmateix, sí que es poden utilitzar com a desinfectants eficaços davant els coronavirus.

- **Quant temps de contacte es requereix quan s'utilitza una solució d'hipoclorit sòdic?**

Si s'utilitza una solució al 0,1% (20 ml d'hipoclorit i 980 ml d'aigua) el temps de contacte ha de ser de 5 minuts. En cas que la solució sigui al 0,5 % (100 ml d'hipoclorit i 900 ml d'aigua) el temps de contacte ha de ser d'1 minut.

- **Cal renovar la solució d'hipoclorit sòdic diàriament encara que estigui en un recipient tancat?**

La solució d'hipoclorit sòdic convé preparar-la cada dia perquè no perdi efectivitat, independentment del tipus de recipient.

- **Quin tipus de productes s'aconsellen per a la neteja i desinfecció dels terres?**

Es recomana fer una neteja amb els productes detergents habituals (utilitzant la tècnica del doble cubell) i després una desinfecció amb una solució d'hipoclorit sòdic (lleixiu) al 0,1%.

- **Els productes que contenen lleixiu i detergent, es poden utilitzar per a fer la neteja i la desinfecció en un únic pas?**

En la situació de risc actual s'aconsella realitzar una neteja prèvia amb un producte detergent i, posteriorment, una desinfecció amb un desinfectant autoritzat, ja que en una sola aplicació amb aquest tipus de productes, part del clor actiu del desinfectant pot quedar neutralitzat per la presència de matèria orgànica, de manera que podria ser que no hi hagués una suficient quantitat de clor lliure com per garantir una desinfecció eficaç.

- **Es pot acceptar l'ús de l'ozó com a viricida contra la COVID-19?**

Cal tenir en compte que actualment hi ha incerteses sobre les dosis necessàries perquè sigui eficaç i sobre els efectes per a la salut de les persones que aquestes dosis poden implicar. És per això que, per assegurar una desinfecció eficaç, recomanem utilitzar els lleixius o els productes autoritzats pel Ministeri de Sanitat que tenen eficàcia viricida demostrada.

- **Es pot utilitzar l'amoníac per a fer la neteja i la desinfecció?**

L'amoníac és un producte de neteja i no està autoritzat com a desinfectant. Per tant, després del seu ús cal fer una desinfecció amb un producte desinfectant.

- **Es pot utilitzar una màquina de vapor (*vaporeta*) sense afegir cap producte per aconseguir una desinfecció adequada?**

La utilització de vapor d'aigua per aconseguir una temperatura elevada és suficient si es compleixen les combinacions de temperatura i temps adequades (65°C durant 7.5 minuts o 70°C durant 5 minuts). No s'ha d'afegir cap producte a la vaporeta.

- **L'etanol, després de quant temps d'exposició és efectiu sobre les superfícies?**

L'OMS estableix que ha d'actuar almenys durant 1 minut. De tota manera, cal seguir sempre les indicacions d'ús establertes en les etiquetes de cada producte.

- **On es poden trobar les fitxes de dades de seguretat dels productes?**

Els subministradors dels productes químics han de facilitar als seus clients les fitxes de dades de seguretat corresponents.

- **Com es pot saber si un producte és adequat per a fer una desinfecció en front a la Covid-19 i les seves condicions d'ús?**

Es pot consultar el [l·listat de viricides del Ministeri de Sanitat](#). Aquest llistat és públic i es va actualitzant periòdicament. En el llistat es pot consultar el tipus de producte que és, els usuaris autoritzats i la forma d'aplicació. Per a més informació sobre els productes es pot consultar el [Registre de Plaguicides no agrícoles o biocides](#) o el [Registre Oficial de Biocides](#) del Ministeri de Sanitat. Així mateix, en les etiquetes i fitxes de dades de seguretat han de figurar les condicions d'ús i el mode d'aplicació dels productes.

- **Perquè cal rentar la roba a 60°C i no és suficient rentar-la amb detergent quan les mans es poden netejar amb aigua i sabó? Un rentat amb lleixiu substituiria el rentat a 60°C?**

El rentat de mans amb sabó no és un sistema de desinfecció, ja que no destrueix el virus, sinó que l'elimina de les mans per arrossegament. Pel que fa a la roba, tant el rentat amb lleixiu com l'aplicació de temperatura superior a 60°C són sistemes de desinfecció vàlids que garanteixen l'eliminació del virus.

- **Quan de temps s'han de deixar en quarantena els subministraments alimentaris que no necessiten nevera (envasos de llet, llaunes/pots de conserva, etc.)? Com s'han de desinfectar els productes alimentaris que necessiten fred?**

Fins al moment, no s'ha demostrat que els virus que causa la COVID-19 es pugui transmetre a través dels aliments o els seus envasos o embalatges. La transmissió per aquesta via es considera actualment irrellevant. Tot i que, segons diferents estudis, el virus causant de la COVID-19 pot ser viable durant 72 hores en el plàstic i l'acer inoxidable, de 4 hores en el coure i de 24 hores en el cartró, en condicions normals d'higiene i d'aplicació de les mesures de prevenció de la COVID-19 (higiene de mans, distanciament i mascareta) no es considera necessari aplicar cap procediment especial de desinfecció als aliments o els seus envasos i embalatges per part dels consumidors. Cal recordar que els vegetals s'han de netejar com s'ha fet tradicionalment per motius d'higiene alimentaria i que els tractaments tèrmics de cuinat inactiven els virus i altres agents patògens.

En cas que, per algun motiu, es consideri que cal fer una desinfecció de superfícies, envasos o embalatges, es pot utilitzar una solució d'hipoclorit al 0,5% deixant un temps de contacte de 1 minut o bé al 0,1% deixant un temps de contacte de 5 minuts, o bé usar una solució hidroalcohòlica a concentració superior al 70%.

- **És efectiu o recomanable usar biocides polvoritzats en mascaretes quirúrgiques?**

No és recomanable. Les mascaretes quirúrgiques s'han de renovar diàriament.

- **Sabem com es comporta el virus als líquids, com per exemple en un got d'aigua?**

L'aigua de consum passa pels corresponents tractaments de potabilització, que inclou una desinfecció de l'aigua amb clor o derivats del clor i el manteniment d'un desinfectant residual a tot el sistema de distribució. Cal tenir en compte que els coronavirus són particularment susceptibles als mètodes convencionals de tractament i desinfecció de l'aigua. Per això, l'ús de l'aigua de l'aixeta per beure, per al rentat de mans i per a altres usos habituals no és una via de transmissió de la COVID-19 si l'aigua ha estat correctament tractada. Tanmateix, si mantenim l'aigua durant un temps en un got, sense tancar i temperatura ambient hi ha possibilitats que es contamina si entra en contacte amb una persona infectada. Per això és important no compartir gots i altres utensilis de la vaixela i rentar-los a una temperatura superior a 60°C.

Es pot trobar més informació sobre el virus de la COVID-19 i l'aigua de consum a l'enllaç següent: <http://canalsalut.gencat.cat/web/.content/A-Z/C/coronavirus-2019-ncov/material-divulgatiu/aigua-consum-huma.pdf>

Plans de neteja i desinfecció

- **En les notes tècniques i protocols no posa les freqüències de desinfecció d'espais comuns i individuals, ¿quina seria la correcta?**

La freqüència de desinfecció s'ha de determinar cas a cas, en funció de diversos factors com són el grau d'ocupació d'aquests espais, presència de persones malaltes o sospitoses o el risc de contagi per contacte amb objectes.

D'acord amb el document [Neteja i desinfecció en residències geriàtriques](#) del Canal Salut, es recomana netejar i desinfectar, com a mínim dos cops al dia, les superfícies de contacte més freqüent (cadires, somiers, mobles del dormitori, etc.) i les superfícies del bany i l'inodor

- **Hem de registrar les actuacions fetes cada cop que desinfectem tot?**

Els registres de les actuacions que es fan de neteja i desinfecció són fonamentals per verificar que es fan totes les actuacions planificades en funció de la necessitat de cada local i espai, i també són importants per verificar i tenir constància dels productes usats i les dosis aplicades. A la vegada, ajudarà també posteriorment a l'hora de fer l'avaluació del pla.

- **Amb quina freqüència cal canviar els tirassos (*mopes*) i baietes de neteja?**

És convenient canviar-les quan el seu estat així ho requereix, per al seu on funcionament.

- **Els utensilis de neteja poden ser els mateixos en tota la zona o a cada habitació d'aquella zona ha de tenir material exclusiu per a cadascuna?**

En zones grogues o vermelles és recomanable que cada habitació es faci amb material exclusiu. Si no pot ser, cal desinfectar-lo en cada canvi d'habitació o espai. En una zona verda entenem que es pot usar el mateix material per a diferents habitacions, però cal desinfectar-lo a l'acabar la neteja i desinfecció de la zona.

- **En una residència (verda) assistida per a gent gran de tipus domiciliari (pisos), tenint en compte les dificultats de separar els residents de les zones de desinfecció, cal una desinfecció per part d'una empresa externa especialitzada?**

Les neteges i desinfeccions les pot realitzar personal propi o empreses externes, en funció del tipus de tractaments de desinfecció que calgui fer i les necessitats de cada residència en cada moment i situació. Cal tenir en compte que alguns tipus de tractaments de desinfecció requereixen ser aplicats per una empresa especialitzada. Però les actuacions a fer dependran de les característiques i l'estat de cada establiment, zona o elements, la presència o no de casos possibles, probables i confirmats de COVID-19, l'activitat, ús, ocupació i instal·lacions o objectes que hi hagi en cada zona o espai.

- **Cal desinfectar les soles de sabates i les rodes de les cadires? De quina manera es recomana desinfectar les cadires de rodes (les rodes especialment)? Respecte a les catifes de l'entrada al centre, què es recomana que sigui efectiu i que no calgui estar més d'un minut a sobre la catifa?**
És important netejar i desinfectar les sabates, cadires de roda i qualsevol altra dispositiu que entri a la residència, a l'entrada al centre i al passar de zones brutes a zones netes, per evitar una possible entrada del virus a la residència. Es pot fer aplicant amb baieta o polvorització a curta distància una solució d'hipoclorit sòdic al 0,1% o amb una al 0,5% que només requereix un minut de contacte. També es pot usar algun altre viricida autoritzat, incidint en les zones de més contacte amb les mans.
- **En la tècnica del doble cubell, el segon cubell no s'anirà embrutant progressivament?**
Certament, el segon cubell cada cop estarà més brut, però el primer cubell així es manté més net que si només s'usa un sol cubell, i per tant netejarà i desinfectarà millor. Al segon cubell, però, s'ha de canviar l'aigua freqüentment.
- **Quin sistema és més recomanable utilitzar: el tiràs (*mopa*), l'escombra o altres sistemes d'escombrat?**
Qualsevol dels mètodes serveix, tot i que es recomana fer les aplicacions en humit per tal de no aixecar pols que podria re-suspendre el virus en cas de contaminació.
- **En una residència de persones amb trastorns de conducta no utilitzem lleixiu perquè l'olor pot alterar-los. Si utilitzem un altre biocida viricida, està bé?**
Qualsevol dels desinfectants autoritzats pel Ministeri de Sanitat en el marc de la COVID-19 es poden usar i són de demostrada eficàcia viricida.
- **Com es recomana netejar i desinfectar l'habitació d'un resident positiu que ha d'estar dins l'habitació?**
És més recomanable fer una desinfecció de contacte, amb baieta o pal de fregar, que usar esprais, per evitar l'exposició del resident als aerosols. És convenient fer la neteja i desinfecció ventilant l'estada i, si escau, mantenint-la ventilada una estona posteriorment.
- **¿Com netejar i desinfectar una habitació en cas d'èxitus?**
Cal fer una neteja i desinfecció del terra i els objectes i superfícies que s'hagin pogut tocar amb les mans.
- **En els menjadors, es recomana utilitzar hules de plàstic i desinfectar-los després de cada àpat o estovalles de roba i canviar-les després de cada àpat?**
Les dues opcions poden ser igualment vàlides, si es netegen i desinfecten correctament després de l'àpat, si són de roba rentant-les a més de 60 °C.

Ventilació i climatització

- **Si el virus es manté 3 hores en el aire, com podem evitar llavors la cadena de transmissió sinó podem fer una desinfecció de l'aire?**
El virus que es troba en partícules petites (aerosols menors a 5 micres, aproximadament) pot romandre a l'aire unes hores, però fins al moment es considera que aquesta és una via de transmissió molt poc probable. La major part de la càrrega vírica que es desprèn del tossir, esternudar o parlar de les persones es troba en partícules més grans, que són dipositades en poc temps a terra o a les superfícies properes. Tanmateix, per evitar una possible transmissió pels possibles aerosols que puguin romandre a l'aire, el que cal és fer una bona ventilació i renovació de l'aire, que redueixi aquests possibles aerosols.

- **Es poden utilitzar els aires condicionats a les residències i els ventiladors a les habitacions dels residents? El sistema de climatització ha de ser centralitzat o poden utilitzar-se equips d'aire condicionat tipus *split*? Els "pingüins" es poden utilitzar? Els ventiladors de sostre, són millors que no els de peu o sobretaula? Mesures a adoptar en residències amb zones vermelles i sistemes centralitzats**

Es poden utilitzar qualsevol sistema de climatització, ventilació o ventiladors, per tal de garantir que la temperatura no assoleixi nivells superiors als 25 o 26 °C i evitar així els efectes negatius de la calor. Però cal tenir en compte que si són sistemes que només recirculen l'aire i no aporten aire nou exterior (com els ventiladors o els equips tipus *splits* o la gran majoria de *fan-coils*), cal afegir una ventilació natural, obrint portes i/o finestres en alguns moments al dia, per renovar l'aire.

Pel que fa als ventiladors, a més, es recomana prioritzar el tipus i col·locació que eviti que el flux d'aire vagi dirigit al cap de les persones i usar-los a la velocitat més baixa possible.

Si una residència té un sistema centralitzat i té zones vermelles i verdes, si el sistema ho permet és millor independitzar el sistema de climatització de cada zona, però si no es pot separar cal un aportació màxima d'aire exterior pel propi sistema de climatització amb ventilació natural per garantir una renovació de l'aire.

- **Cada quan s'han de netejar els aparells i els filtres dels aires condicionats? Com s'han de netejar els filtres?**

Com a mesura de prevenció general, abans de posar en funcionament les unitats de ventilació i equips de tractament de l'aire es recomana realitzar una neteja i desinfecció dels equips. En sistemes de climatització grans cal tenir en compte i seguir la freqüència i tipus de manteniment que indica el RITE (Reglament d'Instal·lacions tèrmiques)

Els filtres dels equips domèstics o petits equips autònoms, com *splits* o *fan-coils*, es poden desinfectar amb una solució d'hipoclorit sòdic al 0,1 %. També es poden utilitzar els productes autoritzats per ús pel públic en general per a "desinfecció de contacte" de superfícies i equips (Registre de plaguicides no agrícoles o biocides o Registre Oficial de Biocides de la Direcció General de Salut Pública, Qualitat i Innovació del Ministeri de Sanitat, Tipus de Productes 2). Després de la desinfecció cal un posterior aclarit amb aigua per evitar que els residus puguin passar a l'aire quan es posi en marxa l'equip.

- **Per què cal ventilar prèviament a la desinfecció en cas de covid?**

La ventilació redueix la possible presència d'aerosols contaminats. Si no ventiléssim, aquests, al ser gotes petites que poden romandre mes temps a l'aire, podrien dipositar-se a les superfícies desinfectades després de les accions de desinfecció de l'espai. A més de les avantatges que suposa des del punt de vista de prevenció de riscos per a la persona que farà la desinfecció.

- **A les cuines de les residències pot haver aire condicionat? Quins efectes té la campana extractora de la cuina?**

A les cuines també hi pot haver aire condicionat, i se li apliquen les mateixes consideracions sobre renovació i recirculació de l'aire que als altres espais. Cal tenir en compte, en aquest cas, de protegir els aliments llestos per al consum (cobrint-los, per exemple) si es generen corrents d'aire que ho facin necessari.

L'extractor de la cuina pot ajudar a reduir fums, gasos o partícules de l'aire de la cuina.

- **Els professionals de la residència han d'utilitzar la pantalla quan estan en una zona verda?**

Quan es duen a terme activitats d'higiene i canvis posturals dels residents, quan no es pot respectar la distància social i sempre que hi hagi risc d'esquitxades sí que s'ha d'utilitzar la pantalla facial o ulleres.